

załącznik nr 2
do Zarządzenia Dyrektora Nr 5/Z/2023/2024
z dnia 18.06.2024 r.

**POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM
W AKADEMICKIM LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ
z siedzibą w Gliwicach**

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Celem Polityki Ochrony Małoletnich w Akademickim Liceum Ogólnokształcącym Politechniki Śląskiej z siedzibą w Gliwicach, zwanym dalej Szkołą jest:
 - 1). stosowanie Standardów Ochrony Małoletnich przyjętych w placówce;
 - 2). uwrażliwienie wszystkich pracowników, w tym wolontariuszy, praktykantów oraz osoby z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne, rodziców, osób współpracujących ze Szkołą, na wagę podejmowania działań zmierzających do ochrony uczniów przed krzywdzeniem;
 - 3). wskazanie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo uczniów znajdujących się pod opieką Szkoły;
 - 4). podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia uczniów i/lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia;
 - 5). określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu zapewnienie uczniom bezpieczeństwa.
2. Znajomość i praktyczne stosowanie Polityki Ochrony Małoletnich jest moralnym i zawodowym obowiązkiem wszystkich pracowników i współpracowników Szkoły.

§ 2

1. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły jest działanie dla dobra uczniów i w ich najlepszym interesie.
2. Wszyscy pracownicy Szkoły, w tym praktykanci, stażyści i wolontariusze, traktują uczniów z szacunkiem oraz uwzględniają ich potrzeby. Cały personel, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

3

Ilekroć w dokumencie jest mowa o:

- 1) **POLITYCE** – należy przez to rozumieć Politykę Ochrony Małoletnich w Akademickim Liceum Ogólnokształcącym Politechniki Śląskiej z siedzibą w Gliwicach;
- 2) **SZKOLE/PLACÓWCE** – należy przez to rozumieć Akademickie Liceum Ogólnokształcące Politechniki Śląskiej z siedzibą w Gliwicach;
- 3) **Pracodawcy** – należy przez to rozumieć Szkołę;
- 4) **uczniu, małoletnim** – należy przez to rozumieć osobę uczącą się w Szkole;
- 5) **pracownikach** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w Szkole oraz wolontariuszy, praktykantów i osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne;
- 6) **nauczycielach** – należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w Szkole;
- 7) **wychowawcy** – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział w Szkole;
- 8) **rodzicach** – należy przez to rozumieć rodziców, a także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem Szkoły;
- 9) **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły;
- 10) **radzie pedagogicznej** – należy przez to rozumieć organ szkoły, w którego skład wchodzi wszyscy pracownicy pedagogiczni Szkoły;

- 11) **radzie rodziców** – należy przez to rozumieć Radę Rodziców Szkoły;
- 12) **samorządzie uczniowskim** – należy przez rozumieć samorząd uczniowski Szkoły;
- 13) **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody uczniów i/lub zakłócają ich optymalny rozwój;

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

- **przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową;
- **przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem;
- **wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy;
- **zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

Rozdział 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia uczniów

§ 4

1. Pracownicy placówki posiadają odpowiednią wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia uczniów.
2. Czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego określa załącznik nr 1 do niniejszej Polityki.
3. Symptomy krzywdzenia małoletniego określa załącznik nr 2 do niniejszej Polityki.

§ 5

1. Znajomość czynników ryzyka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwiają:
 - 1). identyfikowanie uczniów, którzy są bardziej narażeni na krzywdzenie;
 - 2). planowanie działań profilaktycznych wobec rodziny, w tym również działań profilaktycznych adresowanych do uczniów;
 - 3). przerwanie stosowania przemocy wobec uczniów.

2. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia małoletniego. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację ucznia i rodziny.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia (np. psychologicznej, materialnej) i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
4. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan ucznia.
5. W przypadku, gdy zidentyfikowania czynników ryzyka dokona osoba niebędąca pracownikiem Szkoły, powinna ona poinformować o tym pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego, którzy na podstawie uzyskanych informacji przeprowadzą niezbędne czynności, o których mowa w ust. 3.

§ 6

1. Znajomość symptomów krzywdzenia dziecka i umiejętność ich rozpoznawanie umożliwia:
 - 1). identyfikowanie uczniów, którzy są krzywdzeni;
 - 2). przerwanie stosowania przemocy wobec uczniów.
2. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony, należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w rozdziale 4.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznych relacji w Szkole

§ 7

1. Pracownik oraz inna osoba dorosła dopuszczona do czynności z uczniami jest obowiązany do utrzymywania z nimi profesjonalnej relacji.
2. Reakcja, komunikat lub działanie pracownika wobec małoletnich są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.
3. Pracownicy traktują uczniów z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby.

§ 8

1. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z uczniem określa załącznik nr 3 do niniejszej Polityki.
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi określa załącznik nr 4 do niniejszej Polityki.

§ 9

Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik–uczeń i uczeń–uczeń ustalone w Szkole.

Rozdział 4

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne – zasady ogólne

§ 10

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby Polityki przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa uczniów:
 - 1). popełniono przestępstwo na szkodę małoletniego (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad małoletnim, zgwałcenie);

- 2). doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. kary fizyczne, poniżanie;
 - 3). doszło do zaniedbania potrzeb życiowych małoletniego (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
3. Na potrzeby Polityki wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia, czy ujawnienia działania na szkodę małoletniego przez:
- 1). pracownika lub inną osobę dorosłą;
 - 2). rodziców/opiekunów prawnych i faktycznych;
 - 3). innego małoletniego.

Rozdział 5

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika Szkoły lub inną osobę dorosłą

§ 11

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony przez **innego pracownika Szkoły**, pracownik ma obowiązek sporządzenia Notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór Notatki służbowej zawiera załącznik nr 6 do niniejszej Polityki.
2. Jeżeli podejrzenie krzywdzenia dotyczy pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego, wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora.
3. Pedagog szkolny lub psycholog szkolny:
 - 1). przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z uczniem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) ucznia, w szczególności z jego rodzicami;
 - 2). stara się ustalić przebieg zdarzenia, a także jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia - ustalenia są spisywane na Karcie interwencji (załącznik nr 5);
 - 3). przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przedstawiając Plan pomocy w szkole,
4. Plan pomocy powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1). podjęcia przez Szkołę działań w celu zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki, jeśli jest to zasadne;
 - 2). wsparcia, jakie szkoła zaoferuje uczniowi;
 - 3). skierowania ucznia do specjalistycznej placówki pomocy małoletnim, jeżeli istnieje taka potrzeba.
5. Plan pomocy jest przedstawiany przez pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
6. Pedagog szkolny lub psycholog szkolny monitoruje i relacjonuje dyrektorowi oraz rodzicom przebieg realizacji Planu.
7. Pedagog szkolny lub psycholog szkolny informuje rodziców o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji.
8. Dyrektor lub wicedyrektor monitorujący Politykę podejmuje następujące działania:
 - 1). bezzwłocznie odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z uczniami (nie tylko z uczniem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy;

- 2). w przypadku potwierdzenia faktu krzywdzenia, przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, przedstawia konsekwencje wynikające z nieprzestrzegania Polityki;
- 3). podejmuje w stosunku do pracownika działania dyscyplinujące wynikające z Karty Nauczyciela (powiadamia Rzecznika dyscyplinarnego przy Wojewodzie/Kuratorze Oświaty) lub Kodeksu pracy;
- 4). w przypadku gdy wobec ucznia popełniono przestępstwo, dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w Załączniku nr 7 do niniejszej Polityki.

§ 12

1. W przypadku zgłoszenia przemocy wobec **ucznia ze strony osoby dorosłej niebędącej pracownikiem**, pedagog lub psycholog szkolny wyjaśniając sprawę podejmuje następujące działania:
 - 1). przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami;
 - 2). stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na Karcie interwencji (załącznik nr 5);
 - 3). opracowuje Plan pomocy spełniający wymogi określone w § 11 ust. 4;
 - 4). przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przedstawiając Plan pomocy w Szkole;
 - 5). współpracuje z rodzicami i wychowawcą przy realizacji Planu pomocy.

§ 13

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor Szkoły powołuje Zespół Interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog szkolny, psycholog szkolny, pedagog specjalny, wychowawca ucznia, wicedyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu ucznia lub o samym uczniu (dalej okreśłani jako: Zespół Interwencyjny).
2. Zespół Interwencyjny sporządza Plan pomocy, spełniający wymogi określone w § 11 ust. 4.
3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice/opiekunowie ucznia, powołanie Zespołu jest obligatoryjne. Zespół Interwencyjny spotyka się z opiekunami ucznia na spotkanie wyjaśniające. Ze spotkania sporządza się protokół.
4. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice / opiekunowie ucznia, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców ucznia na piśmie.

§ 14

1. Z przebiegu interwencji sporządza się Kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 5 do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do dokumentacji prowadzonej przez osobę wyznaczoną do koordynowania stosowania standardów ochrony małoletnich.
2. Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 15

W przypadku podejrzenia, że życie ucznia jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia Kartę interwencji

Rozdział 6

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rodzica

§ 16

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony przez rodziców, pracownik ma obowiązek sporządzenia Notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Pedagogowi szkolnemu lub Psychologowi szkolnemu. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej zawiera załącznik nr 6 do niniejszej Polityki.
2. W przypadku gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, pracownik przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza notatkę służbową i informuje o tym Pedagoga szkolnego lub Psychologa szkolnego.
3. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) ucznia. Stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia. Ustalenia są spisywane na Karcie interwencji (załącznik nr 5).

§ 17

Jeżeli rodzice są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, pedagog szkolny lub psycholog szkolny:

1. przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka;
2. informuje o obowiązkach prawnych Szkoły, tj. wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”, a w przypadku popełnienia przestępstwa, zgłoszenie sprawy do prokuratury lub w przypadku zagrożenia dobra ucznia do sądu rodzinnego;
3. informuje rodziców o możliwościach podjęcia terapii i udziału w programach dla osób stosujących przemoc.

§ 18

1. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny dokonuje diagnozy sytuacji i potrzeb ucznia oraz sporządza Plan pomocy, który uwzględnia sposoby zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie Szkoła może mu zaoferować. Przygotowuje informację o placówkach pomocy dziecku.
2. Dyrektor składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka:
 - 1). w przypadku podejrzenia, że uczeń doświadcza jednorazowej przemocy fizycznej, psychicznej lub innych niepokojących zachowań ze strony rodziców lub opiekunów, którzy odmawiają współpracy ze Szkołą;
 - 2). w przypadku powtarzających się aktów przemocy.
3. Wzór wniosku zawiera załącznik nr 7 do niniejszej Polityki.
4. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny informuje o swoich działaniach wicedyrektora.
5. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny monitorują sytuację ucznia, udzielają wsparcia i organizują pomoc stosownie do jego potrzeb.

§ 19

W przypadku podejrzenia, że rodzina jest niewydolna wychowawczo i zaniedbuje potrzeby małoletniego, co wynika z sytuacji ubóstwa, Dyrektor informuje właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny mają możliwość wszczęcia procedury Niebieskiej Karty.

§ 20

1. W przypadku podejrzenia że małoletni doświadcza krzywdzenia z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia Kartę interwencji.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia innymi typami przestępstw niż wskazane w ustępie poprzedzającym, Dyrektor składa pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w Załączniku nr 8 do niniejszej Polityki.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w ustępach poprzedzających.

Rozdział 7

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez rówieśników

§ 21

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony przez innego ucznia, pracownik ma obowiązek sporządzenia Notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do Pedagoga szkolnego lub Psychologa szkolnego. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej zawiera załącznik nr 6 do niniejszej Polityki.
2. W przypadku gdy zgłaszającym krzywdzenie jest uczeń, pracownik przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza notatkę służbową i informuje o zaistniałym fakcie Pedagoga szkolnego lub Psychologa szkolnego.
3. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny informuje o zdarzeniu Wychowawców i rodziców obu uczniów.
4. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny (w obecności rodziców ucznia) przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem podejrzanym o krzywdzenie oraz oddzielnie z uczniem poddanym krzywdzeniu i jego rodzicami.
5. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny przeprowadza rozmowę także z innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć informacje o zdarzeniu. Stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia krzywdzonego.
6. Należy upewnić się, że uczeń podejrzanym o krzywdzenie innego ucznia, sam nie jest krzywdzony przez rodziców, innych dorosłych bądź innych uczniów. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy wszcząć odpowiednią procedurę.
7. Ustalenia są spisywane na Karcie interwencji (załącznik nr 5). Dla ucznia krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne dokumenty.
8. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny wspólnie z rodzicami opracowuje Plan pomocy dla dziecka krzywdzonego.

9. Wspólnie z rodzicami dziecka krzywdzącego należy opracować Plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.
10. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny monitoruje sytuację uczniów przy współpracy z wychowawcami i rodzicami/opiekunami.

§ 22

Dyrektor składa wniosek do sądu rodzinnego o wszczęcie postępowania o demoralizacji małoletniego w przypadku podejrzenia, że uczeń dopuszcza się powtarzającej się przemocy fizycznej, psychicznej lub innych niepokojących zachowań.

§ 23

W przypadku gdy uczeń krzywdzący nie uczęszcza do Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego Politechniki Śląskiej:

1. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi informacje o zdarzeniu, z rodzicami ucznia krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia.
2. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny organizuje spotkanie z opiekunami ucznia, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie lub możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia oraz o możliwych sposobach reakcji na zdarzenie.
3. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest uczeń w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny poprzez pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez nieletniego.
4. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest uczeń powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

Rozdział 8

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 24

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych uczniów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Szkoła uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Zasady ochrony wizerunku dziecka stanowi Załącznik nr 9 do niniejszej Polityki.

Rozdział 9

Zasady dostępu małoletnich do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

§ 25

Szkoła, zapewniając uczniom dostęp do sieci Internet, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności poprzez zainstalowanie i aktualizowanie oprogramowania zabezpieczającego.

§ 26

Na terenie Szkoły dostęp uczniów do sieci Internet możliwy jest:

- 1) pod nadzorem pracownika w czasie lekcji i innych zajęć na urządzeniach będących własnością Szkoły;
- 2) bez nadzoru nauczyciela – na osobistych urządzeniach mobilnych działających poza siecią szkolną.

§ 27

1. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika, pracownik placówki ma obowiązek poinformowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z sieci Internet.
2. Pracownik czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z sieci Internet przez uczniów podczas lekcji.

§ 28

1. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci komputerowej w Szkole jest administrator sieci.
2. Szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z sieci Internet są przeprowadzane przez nauczyciela podczas lekcji informatyki.

§ 29

1. Osoba odpowiedzialna za dostęp do sieci Internet zapewnia, aby sieć działająca na terenie Szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.
2. Wymienione w ust. 1 oprogramowanie jest aktualizowane przez wyznaczonego pracownika zgodnie z procedurami obowiązującym na Politechnice Śląskiej.

§ 30

1. Jeżeli pracownik szkoły zauważy, że uczeń korzysta z niebezpiecznych treści na swoim urządzeniu mobilnym przekazuje tę informację Pedagogowi szkolnemu lub Psychologowi szkolnemu.
2. Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
3. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy Pedagog szkolny lub Psycholog szkolny uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale 5 i kolejnych niniejszej Polityki.

§ 31

Procedurę ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci stanowi załącznik nr 10 do niniejszej Polityki.

Rozdział 10

Monitoring stosowania Polityki

§ 32

1. Osobą odpowiedzialną za Politykę Ochrony Małoletnich Przed Krzywdzeniem jest Wicedyrektor.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest odpowiedzialna za:
 - 1). przygotowanie pracowników Szkoły do stosowania standardów ustalonych w niniejszej Polityce przez zorganizowanie szkoleń wewnętrznych; pracownicy uczestniczący w szkoleniu potwierdzają fakt uczestnictwa w nim podpisem na liście obecności;

- 2). monitorowanie realizacji Polityki,
 - 3). reagowanie na sygnały naruszenia Polityki,
 - 4). prowadzenie Rejestru zgłoszeń, na podstawie Kart interwencji
 - 5). proponowanie zmian w Polityce
3. Wicedyrektor współpracuje w tym zakresie z Pedagogiem szkolnym i Psychologiem szkolnym.
 4. Wicedyrektor przeprowadza wśród pracowników, rodziców oraz uczniów co najmniej co 2 lata, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 11 do niniejszej Polityki.
 5. W ankiecie pracownicy, rodzice i uczniowie mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w Szkole.
 6. Wicedyrektor dokonuje analizy badania ankietowego. Sporządza na tej podstawie Sprawozdanie, które następnie przekazuje Dyrektorowi.
 7. Wzór Sprawozdania stanowi załącznik do 12 do niniejszej Polityki
 8. Dyrektor wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom, uczniom i ich rodzicom nowe brzmienie Polityki.

§ 33

1. W ramach bieżącego monitoringu zasad i praktyk ochrony małoletnich Dyrektor, Wicedyrektor, Pedagog szkolny i Psycholog szkolny konsultują się z rodzicami uczniów podczas spotkań dyrektora z Radą Rodziców, zebrań klasowych z rodzicami, w formie ankiet kierowanych do rodziców, rozmów indywidualnych z rodzicami.
2. W ramach monitoringu stosowania Polityki odbywają się konsultacje z uczniami podczas spotkań z przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

§ 34

1. Polityka wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Szkoły, uczniów i ich rodziców poprzez:
 - 1). przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną poprzez dziennik elektroniczny;
 - 2). przesłanie jej tekstu pocztą służbową do pracowników administracji i obsługi;
 - 3). zamieszczenie na stronie internetowej;
 - 4). udostępnienie Polityki w wersji papierowej pracownikom, którzy nie posiadają służbowego adresu e-mailowego w Sekretariacie Szkoły.
 - 5). wywieszenie w wersji skróconej, przeznaczonej dla uczniów w gablocie na korytarzu szkoły.
3. Zapisy zawarte w dokumencie Polityki obowiązują wszystkich pracowników Szkoły, w tym wolontariuszy, stażystów, praktykantów, inne osoby prowadzące regularne zajęcia z uczniami Szkoły, a znajomość jej treści potwierdzają własnoręcznym podpisem.
4. W czasie zajęć i innych działań prowadzonych przez osoby niebędące pracownikami szkoły, uczniowie przebywają pod opieką nauczyciela.
5. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z Polityką i ją stosować.

Załączniki:

Załącznik nr 1. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka
Załącznik nr 2. Symptomy krzywdzenia dziecka
Załącznik nr 3. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem
Załącznik nr 4. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi
Załącznik nr 5. Karta interwencji
Załącznik nr 6. Notatka służbowa
Załącznik nr 7. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka
Załącznik nr 8. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
Załącznik nr 9. Zasady ochrony wizerunku dziecka
Załącznik nr 10. Procedury ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie
Załącznik nr 11. Ankieta (monitorująca)
Załącznik nr 12. Sprawozdanie z monitoringu

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

Choć dziecko nigdy nie jest winne doświadczanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą bardziej narażać je na doświadczanie przemocy.

Wyodrębnia się **trzy grupy czynników ryzyka**, które mogą wskazywać na zagrożenie pojawienia się przemocy:

CZYNNIKI ZWIĄZANE Z DZIECKIEM

Czynniki ryzyka	Opis
przewlekłe choroby niepełnosprawność intelektualna niepełnosprawność ruchowa	Okolicznością zwiększającą prawdopodobieństwo krzywdzenia jest niepełnosprawność intelektualna dziecka, mocno powiązana z ryzykiem wystąpienia przemocy oraz wykorzystania seksualnego. Przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa również skutkują dużą a także trwałą zmianą życia całej rodziny. Bez odpowiedniego wsparcia taka rodzina jest istotnie narażona na wystąpienie krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia dziecka, biernego zaniedbywania lub czynnych form przemocy, związanych z rozładowywaniem frustracji. W sytuacji niepełnosprawności lub choroby dziecka może dojść także do przemocy psychicznej, która niekiedy wynika ze stawiania dziecku wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać.
choroby psychiczne	Wystąpienie u dziecka zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.

CZYNNIKI RODZINNE, czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków

Czynniki ryzyka	Opis
nieobecność rodziców	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dziecka wiąże się z jego opuszczeniem przez jedno lub oboje rodziców. Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia uczniów, bez względu na ich wiek. Czynniki te zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez dziecko bliskości i akceptacji u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia
autorytarny styl rodzicielstwa doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie kondycja psychiczna rodziców	Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec dziecka związane jest także z tzw. autorytarnym stylem rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech jego osobowości oraz kondycji psychicznej. Doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec uczniów i wejście w rolę sprawcy.
uzależnienia inne zaburzenia psychiczne rodzica konflikty	Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczania przez dziecko przemocy. Agresji w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.

kryzysy	
samotne rodzicielstwo obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie	Do czynników ryzyka krzywdzenia zaliczane jest także samotne rodzicielstwo, będące dla wielu osób sporym wyzwaniem. Ograniczona ilość czasu, który rodzic może poświęcić dziecku, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z dzieckiem. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna: brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z dzieckiem osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.
rodzina zastępcza rodzina adopcyjna	Istotnym czynnikiem ryzyka jest obecność dziecka w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej. Rodzice przyjmujący dzieci pod swoją opiekę bywają niegotowi do tego, aby radzić sobie z bardzo trudnymi emocjami skrzywdzonego wcześniej dziecka. Odrzucenie, skrajna przemoc, których dziecko mogło doświadczyć, wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Porzucone dzieci postrzegają siebie jako niegodne miłości, mało ważne i zasługujące na karę. Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy dziecka i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.

CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM:

Czynniki ryzyka	Opis
izolacja społeczna	Ubogie kontakty rodziców z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne. Sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi przemocy, a także większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami oraz ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
ubóstwo w najbliższym otoczeniu rodziny	Ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe czy skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i dziecku
przemoc i patologia	Przemoc i patologia społeczna występująca w najbliższym środowisku zamieszkania dziecka sprzyja podwyższeniu ryzyka narażenia na krzywdzenie dziecka.

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Krzywdzenie i przemoc są różnie definiowane przez badaczy przedmiotu. Na potrzeby niniejszej Polityki przyjęto definicję bazując na ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. (Dz. U. z 2024 r., poz. 424).

Zgodnie z nią **przez przemoc domową** należy rozumieć:

jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a. narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c. powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Tym samym przemoc domowa obejmuje:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną (często nazywaną emocjonalną),
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną,
- cyberprzemoc.

Najczęściej te rodzaje przemocy przenikają się wzajemnie i wywołują podobne skutki.

Co powinno wzbudzić uwagę nauczyciela, wychowawcy, jak może objawiać się krzywdzenie dziecka czy przemoc domowa?

Pełna i jasna lista symptomów nie została zdefiniowana w literaturze. Zdarza się, że pewne zachowania dziecka są po prostu normą na etapie jego rozwoju. Niemniej jednak czujność nauczycieli i innych pracowników Szkoły jest konieczna. Zmiany w zachowaniu dziecka mogą być raptowne, albo dawać się powoli sukcesywnie z dnia na dzień, co będzie mieć miejsce w przypadku przedłużającej się sytuacji krzywdzenia. Dlatego baczna obserwacja ucznia i bycie wrażliwym na przeżywane przez nie emocje oraz zainteresowanie przyczynami zmiany, będzie kluczowe w subiektywnej ocenie konieczności udzielenia pomocy uczniowi.

Symptomy krzywdzenia uczniów – podział:

fizyczne – które można zauważyć na ciele dziecka	• siniaki na ciele dziecka (przede wszystkim na plecach, ramionach i udach) – świeże i w późnej fazie gojenia, duże otarcia naskórka • specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem • oderwane małżowiny uszne, tzw. uszy zapaśnika (zniekształcone małżowiny od uderzania dziecka w uszy), pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych • oparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania • oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców • zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące • przemoc • problemy z trawieniem • blizny po samookaleczeniu
emocjonalne	• trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko • negatywny obraz siebie • negatywne myśli na temat siebie i innych • przygnębienie • strachliwość i agresja, gniew • problemy z samoregulacją emocji • oszołomienie, otępienie • brak poczucia bezpieczeństwa • smutek, apatia • stany lękowe • stany depresyjne
poznawcze	• trudności w nauce – pojawiające się nagle • problemy z koncentracją, pamięcią • problemy z logicznym myśleniem • problemy z rozwiązywaniem problemów • trudności w ukończeniu zadanej pracy • nieodrabianie lekcji • nieprzygotowanie do zajęć czego efektem są gorsze oceny szkolne
behawioralne	• problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażenie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami • nieadekwatne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność • wycofanie • ogólna nieufność wobec ludzi • zachowania buntownicze i agresywne • problemy z komunikacją • sięganie po substancje psychoaktywne

fizjologiczne	• chroniczny ból, migreny lub inne częste bóle głowy • zaburzenia układu pokarmowego, • komplikacje ginekologiczne • otarcia na wewnętrznej stronie ud • szok, lęk, niepokój, zagubienie • wyparcie traumatycznych przeżyć, wycofanie • poczucie wstydu, obwinianie się • nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi
---------------	---

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIK - UCZEŃ

Pracownik zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych.

Należy działać w sposób czytelny dla innych, tak aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

Zachowania pozytywne

W relacji z uczniem pracownik powinien:

1. W komunikacji zachować cierpliwość i szacunek.
2. Słuchać uważnie ucznia i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
3. Doceniać i szanować wkład uczniów w podejmowanie różnorodnych działań i traktować ich równo bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny i materialny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
4. Unikać faworyzowania uczniów.
5. Szanować prawo małoletniego do prywatności, z wyłączeniem sytuacji kiedy należy odstąpić od zasady poufności, aby chronić dziecko.
6. Podejmując decyzje dotyczące ucznia poinformować go o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
7. Unikać zbędnego ryzyka w pracy z uczniem – należy sprawdzać czy sprzęt i otoczenie są bezpieczne.
8. Być przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec uczniów.
9. Zachować szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że uczeń będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.

Zachowania negatywne

W relacji z uczniem pracownikowi nie wolno:

1. Zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać ucznia.
2. Podnosić głosu (krzyczeć) na ucznia w sytuacji innej niż wynikająca z jego lub innych małoletnich bezpieczeństwa.
3. Bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalności fizycznej ucznia.
4. Nawiązywać z uczniem jakichkolwiek relacji intymnych o charakterze seksualnym
5. Używać seksualnych żartów, komentarzy, gestów, udostępniać treści erotycznych lub pornograficznych, bez względu na formę).
6. Utrwalać wizerunku ucznia dla potrzeb prywatnych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie). Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków uczniów, jeśli Dyrektor Szkoły nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskał zgód rodziców/opiekunów prawnych. Nie dotyczy to zdjęć dokumentujących dane wydarzenie zgodnie z art. 81 prawa autorskiego – zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie

wizerunku osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza.

7. Zapraszać uczniów do swojego prywatnego domu/mieszkania. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza terenem szkoły, należy uzyskać zgodę uczniów i ich rodziców na taki kontakt.
8. Proponować uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji.
9. Przyjmować pieniędzy, prezentów od uczniów ani ich rodziców. Wyjątek stanowią okazjonalne podarunki związane ze świętami w roku szkolnym, np. kwiaty, słodycze, upominki składkowe.
10. Wchodzić w relacje uprzywilejowanej zależności wobec małoletniego lub jego rodziców. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności prowadzącej do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
11. Podejmować innego niż niezbędny kontakt fizyczny z uczniem z wyjątkiem sytuacji, w których fizyczny kontakt z uczniem jest stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby ucznia w danym momencie, uwzględnia wiek ucznia, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
12. Ujawniać informacji wrażliwych dotyczących ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów. Obejmuje to: wizerunek ucznia, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
13. Zachowywać się w obecności uczniów w sposób niestosowny. Dotyczy to używania wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienia obraźliwych uwag, nawiązywania w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywania wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
14. Zajmować wspólnego pokoju podczas wyjazdów i wycieczek szkolnych bez zgody rodzica i ucznia.

Ponadto:

15. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym Dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Polityce.
16. Jeżeli utrzymujesz relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami małoletniego (jeśli małoletni i rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika) zachowaj poufność wszystkich informacji dotyczących innych uczniów, ich rodziców oraz opiekunów.

Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez ucznia lub osoby trzecie.

Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI UCZEŃ - UCZEŃ

W Akademickim Liceum Ogólnokształcącym Politechniki Śląskiej w relacjach między uczniami nie ma zgody na przemoc fizyczną, psychiczną, słowną oraz cyberprzemoc.

Zachowania POZYTYWNE

W komunikacji z kolegami i koleżankami uczeń Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego Politechniki Śląskiej powinien:

1. Zachować szacunek, nie przerywać innym, gdy się wypowiadają.
2. Słuchać innych, gdy mówią.
3. Pamiętać, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Pamiętać, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami.
5. Stosować słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji nie jest odpowiednia.
6. Szanować przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
7. Nie pożyczyć rzeczy od kolegi/koleżanki, bez zapytania.
8. Szanować prawo innych do prywatności, nie przeglądać rzeczy, zawartości: telefonu, tabletu, komputera innych osób.
9. Unikać wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć negatywne konsekwencje
10. Rozwiązywać konflikty w sposób pokojowy.
11. Zwrócić się o pomoc w rozwiązaniu konfliktu do wychowawcy, pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego.

Zachowania NEGATYWNE

W komunikacji z kolegami/koleżankami uczniowi Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego Politechniki Śląskiej nie wolno:

1. Krzyczeć na koleżanki i kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Używać języka nienawiści ani tzw. hejtu.
3. Naruszać nietykalności fizycznej innych ani używać jakiegokolwiek przemocy fizycznej.
4. Nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi lub koleżanki bez ich wyraźnej zgody.
5. Wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, wyglądu, statusu materialnego i społecznego kolegów i koleżanek.
6. Pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
7. Zabierać, ukrywać rzeczy innych osób.
8. Spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, ani zachęcać kolegów/koleżanki do ich spożycia.

Ponadto:

Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub uczniów, zawsze poinformuj o tym wychowawcę lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Polityce.

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko ucznia, klasa		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez	Data:	Działanie:
Spotkania z rodzicami ucznia	Data:	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	1. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, 2. wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, 3. inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji	Data:	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/działania rodziców	Data	Działanie:

.....
pieczęćka szkoły

.....
Miejscowość, data

NOTATKA SŁUŻBOWA

Imię i nazwisko pracownika:

Stanowisko:

Data zdarzenia:

Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

Krótki opis sytuacji (zdarzenia):

Wnioski, ustalenia:

Działania, kroki podjęte przez
pracownika:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
(data i podpis)

1 wzór

Miejscowość, data

**Sąd Rejonowy w
Wydział Rodzinny i Nieletnich**

Wnioskodawca: (imię, nazwisko:) Dyrektor
Akademickie Liceum Ogólnokształcące
Politechniki Śląskiej
ul. ks. M. Strzody 10, 44-100 Gliwice

Uczestnicy postępowania:(imię i nazwisko, adres) rodzice
małoletniej: (imię, nazwisko, adres)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Wnoszę o:

Wgląd w sytuację małoletniej i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

.....
.....
.....
.....

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniej jest zagrożone, a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego zasadnym jest wgląd w sytuację rodzinną małoletniej i ewentualne wsparcie rodziców.

Osobą zajmującą się sprawą małoletniejjest psycholog szkolny(imię, nazwisko)

.....
podpis osoby reprezentującej instytucję

Załączniki:

1. Odpisy pisma.

Uwagi:

1. Wniosek należy złożyć do Sądu Rodzinnego i Nieletnich właściwego, że względu na miejsce faktycznego zamieszkania dziecka, nie zameldowania.
2. Należy zawsze podać imię, nazwisko dziecka i adres pobytu . Tylko w takim wypadku Sąd może skutecznie pomóc, m.in. poprzez wysłanie do rodziny kuratora na wywiad.

2 wzór

....., dnia

.....

(pieczęć szkoły)

Sąd Rejonowy w

Wydział Rodzinny i Nieletnich

ul.

Niniejszym zawiadamiam o zachowaniu ucznia tutejszej szkoły - (imię i nazwisko), urodzonego dnia, celem rozważenia, czy niniejsze postępowanie stanowi przejaw demoralizacji lub czyn karalny oraz czy zachodzi potrzeba podjęcia wobec ucznia kroków prawnych przez Sąd.

W dniu uczeń (podać opis zachowania ucznia).

Świadcami tego zachowania były następujące osoby:

Szkoła nie nałożyła na ucznia kary przewidzianej w statucie szkoły/nałożyła na ucznia następującą karę przewidzianą w statucie szkoły*: (należy wskazać rodzaj).

Ponadto wobec ucznia: zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci:

.....

(np. pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły)/nie zastosowano środka oddziaływania wychowawczego, ponieważ:

.....

(np. rodzice ucznia nie wyrazili zgody na zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego przez dyrektora szkoły; nieletni uczeń nie wyraził zgody na zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego przez dyrektora szkoły; dyrektor uznał, że zastosowanie przez niego środka oddziaływania wychowawczego nie będzie wystarczające; w opinii dyrektora szkoły uczeń mógł dopuścić się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu/przestępstwa skarbowego)**.

Zastosowane środki nie przyniosły oczekiwanych efektów wychowawczych, ponieważ uczeń

.....

(należy przedstawić postawę/zachowanie ucznia po zastosowaniu kary statutowej lub środka oddziaływania wychowawczego)***.

Postawa rodziców wobec ww. zachowania jest następująca:

.....

(podpis dyrektora)

Załączniki:

.....

(dokumenty potwierdzające zachowanie ucznia i podjęte środki)

*Niepotrzebne skreślić.

** Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z 9.06.2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700), w przypadku gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, dyrektor tej szkoły może (natomiast nie ma takiego obowiązku), za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. Środka oddziaływania wychowawczego nie stosuje w przypadku, gdy nieletni dopuścił się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego. Podanie uzasadnienia niezastosowania środków oddziaływania wychowawczego nie jest obowiązkowe, natomiast może pozwolić sądowi ocenić sytuację ucznia, w tym kontekście stosowania środków przez ten sąd.

*** Należy pominąć, gdy wobec ucznia nie zastosowano kary statutowej ani środka oddziaływania wychowawczego.

Miejscowość, data

Prokuratura Rejonowa w

.....(imię i nazwisko)

Dyrektor

Akademickie Liceum Ogólnokształcące
Politechniki Śląskiej
ul. ks. M. Strzody 10, 44-100 Gliwice

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Składam zawiadomienie podejrzenia popełnienia przestępstwa molestowania seksualnego małoletniej
.....(imię i nazwisko) ur. r. przez jej ojca(imię i nazwisko).

Uzasadnienie

W dniu psycholog szkolny.....(imię, nazwisko) zgłosiła Dyrektorowi Szkoły podejrzenie popełnienia przestępstwa wobec małoletniej

W trakcie wykonywania przez psychologa szkolnego.....(imię, nazwisko) czynności służbowych - spotkania (należy podać daty) z małoletnią.....(imię i nazwisko), ujawniła ona niepokojące treści dotyczące relacji z ojcem oraz zachowań o charakterze seksualnym ojca wobec niej.

Ponadto podczas uczestnictwa w zajęciach szkolnych małoletnia prezentuje zachowania o charakterze seksualnym wobec siebie i kolegów, które mogą wskazywać na prawdopodobieństwo nadużycia seksualnego.

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo małoletniej wnoszę o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w tej sprawie.

Osobą zajmująca się sprawą małoletniej.....(imię, nazwisko) jest psycholog szkolny(imię, nazwisko).

.....
(podpis osoby uprawnionej do reprezentacji instytucji)

Załączniki:

1. Odpisy pisma

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU UCZNIÓW

Szkoła zapewnia bezpieczeństwo wizerunku uczniów poprzez:

1. Uzyskanie pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych na nieograniczone czasowo przetwarzanie wizerunku ucznia w celach promocyjno-marketingowych szkoły przy przyjęciu ucznia do Szkoły.
2. Uzyskanie pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych na nieograniczoną czasowo publikację prac ich dziecka opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz numerem klasy wykonanych w ramach przedmiotów szkolnych w mediach społecznościowych Szkoły.
3. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane, i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online (na prośbę rodziców/opiekunów prawnych ucznia).
4. Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez naszą instytucję).
6. Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań uczniów poprzez przyjęcie zasad:
 - 1). wszyscy uczniowie znajdujący się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrani, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla ucznia poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście;
 - 2). zdjęcia/nagrania uczniów powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez uczniów i w miarę możliwości przedstawiać uczniów w grupie, a nie pojedyncze osoby;
 - 3). wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków uczniów należy rejestrować i zgłaszać Dyrektorowi, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa uczniów.
7. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej, powinna ona przestrzegać powyższych zasad poprzez:
 1. zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
 2. zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 3. niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika Szkoły.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.

Rejestrowanie wizerunków uczniów do prywatnego użytku przez rodziców lub innych uczestników wydarzenia

W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki uczniów do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

1. Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki uczniów i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku uczniów – przez ich rodziców.

2. Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

Rejestrowanie wizerunku uczniów przez osoby trzecie i media

Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez Szkołę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą uzyskać zgodę Dyrektora. W takiej sytuacji należy upewnić się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

Oczekujemy informacji o:

- imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę,
- uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,
- podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.

Personelowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym do utrwalania wizerunku ucznia na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego ucznia oraz bez zgody Dyrektora.

Personel szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z uczniami, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców uczniów i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów w sprawie ucznia lub jego rodziców. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

W celu realizacji materiału medialnego Dyrektor może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń Szkoły dla potrzeb nagrania. Dyrekcja podejmując taką decyzję poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie Szkoły uczniów.

Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka

Jeśli rodzice/opiekunowie prawni uczniów nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami/opiekunami prawnymi i uczniami, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować ucznia, aby nie utrzymywać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla ucznia, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Przechowywanie zdjęć i nagrań

Przechowujemy materiały zawierające wizerunek uczniów w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla uczniów:

1. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez Szkołę. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji.
2. Nie należy przechowywać materiałów elektronicznych zawierających wizerunki uczniów na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
8. Dopuszcza się użycie przez pracownika Szkoły osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunku uczniów pod następującymi warunkami:

- 1). użycie prywatnego sprzętu zostało uzgodnione z Dyrektorem Szkoły,
- 2). wykonane prywatnym sprzętem zdjęcia i nagrania pracownik Szkoły zapisuje w folderze przeznaczonym do przechowywania tego typu plików,
- 3). pracownik nie może wykorzystywać wykonanych zdjęć do prywatnych celów (np. publikowania w swoich mediach społecznościowych) ani przekazywać ich osobom trzecim.

PROCEDURA

ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet

Podstawa prawna:

- art. 22c ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)

§ 1

Cel procedury

Celem niniejszej Procedury jest:

1. stosowanie standardów ochrony uczniów przyjętych w Akademickim Liceum Ogólnokształcącym Politechniki Śląskiej w szczególności standardu bezpieczeństwa cyfrowego;
2. przedstawienie pakietu podstawowych działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa uczniów w środowisku cyfrowym, jakie powinny zostać podjęte w Szkole;
3. ustalenie procedur poprawnego reagowania w przypadku wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego małoletnich;
4. zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i przerwanie krzywdzenia.

§ 2

Postanowienia ogólne

1. Niniejsza Procedura określa:
 - 1). zasady postępowania pracowników Szkoły w przypadku ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;
 - 2). podstawowe działania Szkoły na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego;
 - 3). procedury na wypadek wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w szkole.
2. Proponowane działania profilaktyczne są odpowiedzią na obowiązek „upowszechniania wśród uczniów i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowania właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych”, który nakłada na szkoły ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.
3. Ilekroć w Procedurze jest mowa o:
 - 1). **szkole** – należy przez to rozumieć Akademickie Liceum Ogólnokształcące Politechniki Śląskiej;
 - 2). **dziecku, małoletnim** – należy przez to rozumieć ucznia uczęszczającego do szkoły;
 - 3). **nieletnim** – należy przez to rozumieć dziecko poniżej 17 roku życia;
 - 4). **sądzie opiekuńczym** – należy przez to rozumieć Sąd Rejonowy, Wydział Rodziny i Nieletnich właściwy z uwagi na miejsce zamieszkania dziecka;
 - 5). **prokuraturze** - należy przez to rozumieć prokuraturę rejonową właściwą wg miejsca zaistnienia przestępstwa;
 - 6). **przestępstwie** – należy przez to rozumieć w szczególności przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego;

- 7). **zagrożeniu dobra dziecka** – należy przez to rozumieć przypadki, w których istnieją uzasadnione powody do podejrzenia, że uczeń może być narażony na jakiekolwiek formy zaniedbania, przemocy domowej czy inne trudne do zdefiniowania sytuacje. Katalog możliwych sytuacji będących zagrożeniem dobra dziecka jest otwarty. Przykładowo może to być:
- i. zaniedbanie potrzeb życiowych dziecka, np. prawidłowa higiena, żywienie dostosowane do wieku dziecka, zapewnienie odpowiedniej odzieży;
 - ii. zaniedbanie potrzeb emocjonalnych i psychicznych dziecka (pozostawianie dziecka bez opieki lub w takiej sytuacji że coś mu zagraża, lub sprawowanie opieki pod wpływem alkoholu);
 - iii. niewypełnianie zaleceń lekarskich;
 - iv. stosowanie kar fizycznych;
 - v. surowe dyscyplinowanie dziecka przez rodziców, opiekunów;
 - vi. nieposyłanie dziecka do Szkoły
 - vii. niestosowanie się do zaleceń jednostki oświatowej co do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecku;
 - viii. sytuacja gdy wiadomo, że w rodzinie jest założona Niebieska Karta, ale potrzeby dziecka nadal nie są zaspokajane i jego sytuacja nie uległa poprawie;
 - ix. sytuacja, gdy pomimo zastosowanej procedury i dostępnych środków wychowawczych uczeń kontynuuje działania naruszające bezpieczeństwo, a rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy z jednostką, oraz w sytuacji, gdy jednostce znane są inne przejawy demoralizacji;
- 8). **demoralizacji** – należy przez to rozumieć, w szczególności:
- i. dopuszczenie się czynu zabronionego (czyli zachowania o znamionach określonych w ustawie karnej jako wykroczenie lub przestępstwo),
 - ii. naruszanie zasad współżycia społecznego,
 - iii. uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki,
 - iv. używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
 - v. uprawianie nierzędu;
- 9). **osobie odpowiedzialnej** – należy przez to rozumieć osobę wskazaną zgodnie z §3 Procedury;
- 10). **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. Krzywdzeniem jest:
- i. przemoc – zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy;
 - ii. przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne;
 - iii. przemoc emocjonalna – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać. Jej celem jest naruszenie godności osobistej;

- iv. wykorzystywanie seksualne – to każde zachowanie, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydentem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
- v. zaniedbywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnianie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki.

11). **czynie karalnym** – należy przez to rozumieć czyn zabroniony przez ustawę jako:

- i. przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo
- ii. wykroczenie lub wykroczenie skarbowe;

12). **czynie zabronionym** - rozumie się przez to zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej.

§ 3

Podstawowe działania Szkoły na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego w Szkole

1. Zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego w Szkole oraz problemy ucznia w świecie cyfrowym mogą mieć różnorodny charakter. W przypadkach wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa cyfrowego, zwłaszcza wobec naruszenia prawa, działania Szkoły cechuje otwartość w działaniu, szybka identyfikacja problemu - określenie szkodliwych lub niezgodnych z prawem zachowań i jego rozwiązywanie adekwatnie do poziomu zagrożenia, jakie wywołało.
2. Dyrektor i pracownicy uwzględniają kontekst indywidualnych przypadków, a także ich szkolne i środowiskowe tło i reagują adekwatnie do poziomu odpowiedzialności i winy ucznia.
3. Obligatoryjne działania interwencyjne, będące następstwem wystąpienia zagrożenia, dzielą się na:
 - 1). działania wobec aktu/zdarzenia - opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring sytuacji szkolnej;
 - 2). działania wobec uczestników zdarzenia (ofiara - sprawca - świadek, rodzice/opiekunowie prawni);
 - 3). działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących – w szczególności Policji, prokuratury, sądu opiekuńczego, służb społecznych.
4. Na każdą procedurę w związku z wystąpieniem danego typu zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego w szkole/placówce muszą składać się działania podjęte przez Dyrektora oraz pracowników, nauczycieli, pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego.
5. Działania wobec zdarzenia polegają przede wszystkim na zachowaniu (nieusuwaniu) dokumentacji cyfrowej: wiadomości sms, e-maili, nagrań z poczty głosowej telefonu, komentarzy w serwisie społecznościowym, zapisów w blogu i plików filmów wideo. O ile to możliwe, należy także zarchiwizować treść rozmów w komunikatorach oraz linki (konkretne adresy URL) oraz dane o potencjalnym sprawcy. Każde zdarzenie wymaga udokumentowania w Karcie interwencji.
6. Przez działania na rzecz uczestników zdarzenia rozumie się aktywności podejmowane wobec ofiar (osób poszkodowanych), sprawców i świadków zdarzenia. W Szkole osobami pokrzywdzonymi są małoletni. Dlatego jako kolejną grupę pośrednich uczestników zdarzenia wyróżniamy ich rodziców.
7. Działania Szkoły adresowane do podmiotów zewnętrznych są niezbędne w przypadku naruszenia przepisów prawa przez małoletnich lub osoby spoza Szkoły. Pośród nich należy wyróżnić szczególnie współpracę z:
 - 1). Policją,

- 2). prokuraturą,
 - 3). sądem opiekuńczym,
 - 4). służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi,
 - 5). dostawcami usług internetowych oraz operatorami telekomunikacyjnymi.
8. Sprawców wszystkich rodzajów zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w Szkole obejmuje się co najmniej poniższymi działaniami:
- 1). Sprawca otrzymuje od przedstawicieli Szkoły komunikat o braku akceptacji dla działań jakich dokonał. W trakcie takiej rozmowy uczeń poznaje możliwe skutki swojego postępowania, a także konsekwencje, jakie mogą zostać wobec niego wyciągnięte (np. wynikające z statutu lub wprowadzonego kontraktu-umowy). W trakcie rozmowy sprawca zostaje wezwany do zaprzestania podejmowania podobnych działań w przyszłości, w tym usunięcia skutków swoich działań. Sprawca zostaje objęty odpowiednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną w celu zrozumienia konsekwencji swojego zachowania oraz zmiany postawy i dalszego postępowania. Jeżeli sprawców jest więcej, to z każdym z nich przeprowadza się rozmowę osobno;
 - 2). Psycholog szkolny, pedagog szkolny czy wychowawca ograniczają się do podjęcia interwencji, a nie wymierzenia kary. Decyzję o tym, jaką karę wymierzyć reguluje statut Szkoły.
9. Celem sankcji wobec sprawcy jest przede wszystkim: zatrzymanie jego działań i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa ofierze oraz zmiana postawy sprawcy. Sankcje mają na celu także pokazanie społeczności szkolnej, że działania sprawcy nie będą tolerowane i że Szkoła jest w stanie skutecznie zareagować w tego rodzaju sytuacji. Podejmując decyzję o sankcjach bierze się pod uwagę:
- 1). rozmiar i rangę szkody – np. czy w przypadku cyberprzemocy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;
 - 2). czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
 - 3). świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że postąpił nagannie np. czy wie, że wyrządza krzywdę małoletniemu, jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.;
 - 4). motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednie doświadczenia sprawcy;
 - 5). wiek sprawcy;
 - 6). fakt czy sprawca jest innym małoletnim, czy osobą dorosłą.
10. Działanie wobec sprawcy obejmuje również rozmowę z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi – są oni informowani o zdarzeniu, zapoznani z materiałami oraz decyzją na temat dalszego postępowania ze sprawcą (np. na temat sankcji). Rodzice sprawcy są również informowani, że rodzice ofiary mają prawo zgłosić sprawę na Policję/prokuraturę lub do sądu.
11. Jeśli sprawca pochodzi spoza Szkoły, zapewnia się bezpieczeństwo ofierze i informuje ją (jej rodziców) o przysługujących jej prawach (np. zgłoszenie popełnienia przestępstwa na Policję).
12. Jeśli sprawca jest z innej Szkoły należy rozważyć nawiązanie współpracy między jednostkami i wspólne rozwiązywanie kryzysowej sytuacji.

§ 4

Procedury interwencyjne wewnętrzne

Wyróżniono 9 podstawowych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w środowisku szkolnym, którym przypisano opracowane według jednego standardu procedury reagowania.

1. Procedura postępowania w przypadku dostępu do treści szkodliwych, nielegalnych

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	
Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia uczniów, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleceń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku uczniów i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych)	
Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Kodeks karny, art. 200 § 1–5 kk, art. 200a kk, art. 200b kk, art. 202 § 1-4b, art. 256 kk, art. 257. Statut szkoły, regulamin szkoły.	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy: (1) treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też (2) treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze ucznia. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych ucznia, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. W przypadku sytuacji (1) rozwiązanie leży po stronie Szkoły, zaś (2) należy rozważyć zgłoszenie incydentu na Policję oraz zgłosić go do serwisu Dyżurnet (dyzurnet.pl).
Identyfikacja sprawcy(-ów)	W identyfikacji sprawców kluczowe znaczenie odgrywać będą zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim występują na ogół: twórca treści (np. pornografia) oraz osoby, która udostępniły je dziecku. Często osobami tymi są rówieśnicy – uczniowie tej samej szkoły czy klasy, dzieci sąsiadów. Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców lub opiekunów uczniów uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci.
Działania wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	W przypadku udostępniania (szerowania, dzielenia się) treści opisanych wcześniej jako szkodliwe/ niedozwolone/nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań. Działania szkoły powinny koncentrować się jednak na aktywnościach wychowawczych. W przypadku upowszechniania przez

	sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na Policję.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Uczniów - ofiary i świadków zdarzenia – należy od pierwszego etapu interwencji otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa z uczniem powinna się odbywać w warunkach jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W jej trakcie należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści. Należy koniecznie powiadomić ich rodziców lub opiekunów prawnych o zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka. Działania szkoły w takich przypadkach powinna cechować poufność i empatia w kontaktach z wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz udzielającymi wsparcia. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki ten kontakt nastąpił. Poszukiwanie przez dziecko tego typu treści w sieci lub podszywanie ich dziecku przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego. Np. kontakty z osobami handlującymi narkotykami czy proces rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.
Aktywności wobec świadków	W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie, czy szkole, wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka - niezwłocznie powiadomić Policję
Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi	Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.
Telefony/kontakty alarmowe krajowe	Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pl, tel. 801 615 005, Policja 997

2. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą
Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, media społecznościowe, grupy dyskusyjne, SMS i MMS.

Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Kodeks karny: art.190 § 1–2, art. 190a § 1–3, art. 212 § 1–2, art. 256, art. 267 § 1–4, art. 268a. Statut szkoły, regulamin szkoły. Niektóre akty cyberprzemocy stanowiące naruszenie prawa mogą być ścigane na wniosek pokrzywdzonego (w przypadku uczniów do 18. r.ż. na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych). Są to: • groźba karalna (art. 190 Kodeksu karnego – dalej kk), • zmuszanie groźbą do określonego działania (art. 191 kk), • uporczywe nękanie – stalking (art. 190a kk), • naruszenie wizerunku (art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego), • zniesławienie/znieważenie (art. 216 i 212 kk), • włamanie (art. 267 i 268a kk). Czyny karalne ścigane z urzędu powinny być niezwłocznie zgłoszone na policję lub do prokuratury. Dotyczy to sytuacji takich jak rozpowszechnianie zdjęć lub filmów z udziałem osoby nieletniej, mających cechy pornograficzne, czy publikowanie materiałów prezentujących seksualne wykorzystywanie nieletnich (art. 202 kk).	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (np. rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie. Podziękować za zaufanie i zgłoszenie tej sprawy. ▪ Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemocy jest dobrą decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktymizacji czy wzbudzić podejrzenia sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji). ▪ Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo). W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu niedopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).

Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.
Identyfikacja sprawcy(-ów)	Identyfikacja sprawcy(ów) często jest możliwa dzięki zebranych materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niego cyberprzemoc. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK)
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny lub psycholog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadośćuczynienia ofiarom cyberprzemocy). Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły (m. in. w statucie, kontrakcie, regulaminie). Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa ucznia wpływa fakt, że wie ono, iż szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu. Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy – należy zapewnić go, że nie jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa zachowywać się w ten sposób wobec niego, a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając sytuację. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu. Trzeba podkreślić, że szkoła nie toleruje przemocy i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo. Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych), zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbanie o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku etc). Pomoc ofierze nie może kończyć się w momencie zakończenia procedury. Warto monitorować sytuację, „czuwać” nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania

	przemocowe, obserwować, jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy. W działania wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów ofiary – trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu ucznia – mówiąc mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców. Jeśli uczeń nie wyraża zgody, należy omówić z nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące nas zasady i przekazać informację rodzicom. W trakcie rozmowy z uczniem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.
Aktywności wobec świadków	Należy zadbać o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, zwłaszcza, jeśli byli oni osobami ujawniającymi cyberprzemoc. W trakcie rozmowy ze świadkami należy okazać zrozumienie i empatię dla ich uczuć – obawy przed przypięciem łatki „donosiciela”, strachu przed staniem się kolejną ofiarą sprawcy itp.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego – procedura powinna umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia). Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich). Za zgłoszenie powinien odpowiadać Dyrektor szkoły.
Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi	Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania stymuluje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2019 r. poz. 123).
Telefony alarmowe krajowe i lokalne	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka 800 12 12 12 Telefon Zaufania dla Uczniów i Młodzieży - 116 111, https://11611.pl/ Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Uczniów – 800 100 100, https://800100100.pl/ Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pl, dyzurnet@dyzurnet.pl, 810 615 005.

3. Procedura postępowania w przypadku naruszenia danych osobowych lub wizerunku ucznia i pracownika szkoły

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	
Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności ucznia lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku ucznia i pracownika szkoły. Należy zwrócić uwagę, iż podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź fotomontaż), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary). Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą. Kodeks Karny (art. 190a), RODO	
Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Kodeks karny, art. 190a, RODO	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem szkoły i wychowawcą. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku ucznia dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy będzie uzyskanie dowodów, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności - w działaniu tym ucznia powinna wspierać osoba dorosła. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona). Szczególnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów <i>online</i> lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia. O czynach niezgodnych z prawem należy powiadomić Policję.

Identyfikacja sprawcy(-ów)	W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja. W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo –profilaktycznych uzgodnionych rodzicami.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania profilaktyczne, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinno być zadośćuczynienie osobie poszkodowanej. Celem takich działań winno być nie tylko nabycie odpowiedniej wiedzy przez ucznia na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na akceptującą szacunek dla wizerunku i prywatności. Działania takie szkoła winna podjąć niezależnie od powiadomienia Policji/ sądu rodzinnego. Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę rodzaj czynu oraz wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu, opinie wychowawcy i pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego. Dobrym rozwiązaniem jest uzyskanie interpretacji prawnej radcy prawnego.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Nieletnią ofiarę incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
Aktywności wobec świadków	Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz odpowiedzialność prawną.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	Gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia winni o tym powiadomić Policję.
Współpraca ze służbami placówkami specjalistycznymi	W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

4. Procedura postępowania w przypadku nadmiernego korzystaniem z Internetu

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	
Infoholizm (sieciholizm) – nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całą dobę korzystanie z zasobów Internetu i gier komputerowych (najczęściej sieciowych) i portali społecznościowych przez uczniów. Jego negatywne efekty polegają na pogarszaniu się stanu zdrowia fizycznego (np. choroby oczu, padaczka ekranowa, choroby kręgosłupa) i psychicznego (irytacja, rozdrażnienie, spadek sprawności psychofizycznej, depresja), zaniedbywaniu codziennych czynności, oraz osłabianiu relacji rodzinnych i społecznych.	
Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	W przypadku nadmiernego korzystania z komputera lub podejrzenia infoholizmu konieczne jest podejmowanie działań pomocowych - głównie skierowanie ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej. Kluczowe są tutaj pozostałe objawy wskazane wyżej. Nauczyciele w szkole także powinni zainteresować się przypadkami uczniów nieangażujących się w życie klasy, a poświęcającymi wolne chwile na kontakt <i>online</i> lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy. Rzadziej zgłoszeń można się spodziewać od rówieśników dziecka nadmiernie korzystającego z sieci.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Reakcja szkoły powinna polegać w pierwszych krokach na ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami). Celem tych ustaleń jest wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez – wyłącznie w szkole.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Osoba, której problem dotyczy, powinna zostać otoczona zindywidualizowaną opieką pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego. Pierwszym jej etapem będzie rozmowa (rozmowy) ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku. Każde dziecko, u którego podejrzewa się nałóg korzystania z Internetu powinno zostać profesjonalnie zdiagnozowane za zgodą rodziców/opiekunów prawnych przez psychologa szkolnego lub Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Uczniowi w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny - o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych powinni zostać powiadomieni wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele. Z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia należy omówić wspólne rozwiązania trudnej sytuacji. Tylko synergiczne współdziałanie rodziców i

	szkoły może zagwarantować powodzenie podejmowanych działań wspierających ucznia.
Aktywności wobec świadków	Jeśli świadkami problemu są rówieśnicy ucznia, należy im w rozmowie zwrócić uwagę na negatywne aspekty nadmiernego korzystania z zasobów Internetu oraz zaapelować o wsparcie dla ucznia dotkniętego problemem.
Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi	W przypadku zdiagnozowania przez psychologa uzależnienia od korzystania z zasobów Internetu uczeń powinien być skierowany we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, do placówki specjalistycznej oferującej program terapeutyczny.

5. Procedura postępowania w przypadku nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	
Zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia ucznia do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych) - Kodeks Karny, art. 200, 200a par 1 i 2, art. 286 par.1	
Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Kodeks karny: art. 200, art. 200a § 1 i 2, art. 286 § 1	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni ucznia lub osoby zajmujące się „poszukiwaniem pedofili”. W pierwszym przypadku informacja trafia najpierw do szkół, w drugim - na Policję. Zdarza się, że informacja uzyskiwana jest ze środowiska rówieśników ofiary. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu <i>online</i> , przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia.
Identyfikacja sprawcy(-ów)	Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody.

	Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.
Aktywności wobec sprawców ze szkoły/ spoza szkoły	Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ew. świadkami.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także werbunku do grupy terrorystycznej należy przed wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobne wsparcie winno być udzielone w przypadku zaobserwowania antyzdrowotnych i zagrażających życiu zachowań uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań uczniów z inspiracją w Internecie należy powiadomić rodziców. Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z uczniem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/ pedagoga/psychologa/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji. Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Uczniowi należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.
Aktywności wobec świadków	Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy docenić jego prospołeczną postawę.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sąd rodzinny
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.
Telefony alarmowe krajowe	Telefon Zaufania dla Uczniów i Młodzieży - 116 111, https://116111.pl/ Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Uczniów – 800 100 100, https://800100100.pl/ Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pl, dyzurnet@dyzurnet.pl, 801 615 005

6. Procedura postępowania w przypadku sekstingu

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	
Seksting to przesyłanie drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub publikowanie np. na portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym (Kodeks Karny art. 191a i 202)	
Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Kodeks karny – art. 191a, art. 202 § 1–4c.	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Zgłoszeń przypadków sekstingu dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni dziecka - ofiary. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od ucznia lub z grona jego bliskich znajomych. W rzadkich wypadkach nauczyciele i inni pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci. Delikatny charakter sprawy, a także odpowiedzialność karna sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji. Niekiedy zgłoszenia dokonują ofiary lub osoby je znające.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania: Rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej. Rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie. Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej – lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.
Identyfikacja sprawcy (-ów)	Identyfikacja sprawcy będzie możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów - przesyłanych zdjęć, czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a). Jako że seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu winni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań wszyscy sprawcy powinni otrzymać wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Konieczne są także rozmowy ze sprawcami w obecności ich rodziców zaproszonych do szkoły.

	Rodzaj 1. Dalsze działania poza zapewnieniem wsparcia i opieki psychologiczno-pedagogicznej nie są konieczne, jednak istotne jest pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne. Rodzaj 2. Niektóre tego typu materiały mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na dyrektora placówki ciąży obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (art. 202 Kodeksu Karnego), dlatego też dyrektor placówki jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu na Policję i/lub do sądu rodzinnego. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi. Rodzaj 3. W sytuacji zaistnienia znamion cyberprzemocy, należy dodatkowo zastosować procedurę: Cyberprzemoc.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Pierwszą reakcją szkoły i rodziców, obok dokumentacji dowodów, winno być otoczenie opieką psychologiczno - pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych, w przypadku upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla dziecka – ofiary sekstingu, z szacunkiem dla niego.
Aktywności wobec świadków	Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym – np. poprzez media społecznościowe czy MMS do uczniów tej samej szkoły lub klasy lub publikację w portalu społecznościowym, należy podjąć działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) kierownictwo szkoły jest zobowiązane do powiadomienia o tym zdarzeniu Policji lub sądu rodzinnego.
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	Kontakt ofiar z placówkami specjalistycznymi może okazać się konieczny w indywidualnych przypadkach. O skierowaniu do nich decyzję powinien podjąć psycholog/pedagog szkolny wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ofiary.

7. Procedura postępowania w przypadku bezkrytycznej wiary w treści zamieszczone w Internecie

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą
Brak umiejętności odróżniania informacji prawdziwych od nieprawdziwych publikowanych w Internecie, bezkrytyczne uznawanie za prawdę też publikowanych w forach internetowych, kierowanie się informacjami zawartymi w reklamach. Taka postawa uczniów prowadzić może do zagrożeń życia i zdrowia (np. stosowania wyniszczającej diety, samookaleczeń), skutkować

rozzarowaniami i porażkami życiowymi (w efekcie korzystania z fałszywych informacji), utrudniać lub uniemożliwiać osiąganie dobrych wyników w edukacji (korzystanie z upraszczających i zawężających temat „ściągi” i „bryków”), a także utrwalenia się u ucznia ambiwalentnych postaw moralnych.	
Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Uczniowie nie umiejący odróżniać prawdy od fałszu informacji publikowanych w Internecie winni być identyfikowani przez nauczycieli i wychowawców w trakcie lekcji wszystkich przedmiotów. Często taka postawa ujawnia się podczas przygotowania prac domowych i jest stosunkowo łatwa do zidentyfikowania przez oceniającego je nauczyciela.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Posługiwanie się nieprawdziwymi informacjami zaczerpniętymi z Internetu w procesie dydaktycznym – podczas lekcji lub w zadaniach domowych, każdorazowo winno być zauważone przez nauczyciela, przeanalizowane i sprostowane.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Wystarczającą reakcją jest opublikowanie sprostowania nieprawdziwych informacji i - w miarę możliwości – rozpowszechnienie ich w Internecie, w portalach o zbliżonej tematyce.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia i świadków	Szkoła powinna prowadzić działania profilaktyczne - edukację medialną (informacyjną), np. w trakcie zajęć nieinformatycznych (np. historii, języka polskiego,) przez wszystkie lata nauki ucznia w szkole lub lekcji ukierunkowanych na zdobywanie przez uczniów i młodzież kompetencji informatycznych. Edukacja medialna może być prowadzona również na zajęciach pozalekcyjnych.

8. Procedura postępowania w przypadku łamania prawa autorskiego

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	
Ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochoptnego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. <i>copyright trolling</i>)	
Podstawa prawna uruchomienia procedury	
Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Kodeks karny, Kodeks cywilny.	
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	W zależności od okoliczności oraz zaawansowania problemu, w którym doszło do ujawnienia sprawy, zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną, na zamkniętym lub publicznym forum internetowym, na piśmie w postaci wezwania podpisanego przez domniemanego uprawnionego lub jego pełnomocnika) lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury).

	Przyjęcie zgłoszenia dokonanego w sposób nieformalny powinno zaowocować powstaniem bardziej formalnego śladu, w postaci np. notatki służbowej, zakomunikowania przełożonemu itd. w zależności od wagi sprawy. Na wstępnym etapie należy przede wszystkim unikać wdawania się w argumentację, pochopnego przyznawania roszczeń lub spełniania żądań, piętnowania domniemych sprawców itd. bez ustalenia wszystkich okoliczności sprawy, w razie potrzeby w konsultacji z prawnikiem. Prawo autorskie jest regulacją skomplikowaną, a sądy decydują w sprawach o naruszenie praw autorskich często w bardzo odmienny sposób, dlatego w większości przypadków uzyskanie fachowej pomocy prawnej jest wysoce wskazane. Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach internetowych szkoły, poza zakresem dozwolonego użytku, przez jej pracowników bądź uczniów. W przypadku naruszeń dokonanych przez uczniów szkoła nie może występować w roli sędziego - dochodzenie roszczeń należy pozostawić osobom uprawnionym. Szkoła powinna na każdym etapie skupić się na swojej roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw autorskich, zwracając przy tym uwagę, że powinny one rzeczowo i konkretnie informować, jakie czyny są dozwolone, a jakie zabronione prawem.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zebrać informacje przede wszystkim o: - osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.) - wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku) Należy zweryfikować wszystkie informacje podawane przez zgłaszającego lub inne osoby. Jeżeli np. powołuje się on na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego. Należy sprawdzić, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.
Identyfikacja sprawcy(-ów)	Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. Szkoła nie powinna wyręczać tych organów w ich rolach ani też wkraczać w ich kompetencje. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej, wykorzystując otrzymanie zgłoszenia rzekomego naruszenia do przekazania zaangażowanym osobom (a być może i wszystkim uczniom, nauczycielom i opiekunom) wiedzy na temat tego, jak faktycznie prawo reguluje tę konkretną sytuację.
Aktywności wobec sprawców	Zasadniczo o dochodzeniu roszczeń wobec sprawcy decyduje sam uprawniony (tzn. autor lub inna osoba, której przysługują prawa autorskie). Szkoła powinna

zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	natomiast podjąć działania o charakterze edukacyjno-wychowawczym, polegające na obszernym wyjaśnieniu, na czym polegało naruszenie oraz przekazaniu wiedzy, jak do naruszeń nie dopuścić w przyszłości.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu. Np. w przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.
Aktywności wobec świadków	Stosownie do okoliczności, należy samodzielnie zebrać ich zeznania lub zadbać, aby zostały one zebrane przez uprawnione organy.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	Ponieważ, co do zasady dochodzenie roszczeń z tytułu naruszeń zależy od decyzji uprawnionego, to uprawniony musi samodzielnie zdecydować czy zawiadamiać Policję lub składać powództwo. Stosownie do wskazanej wyżej roli mediatora, szkoła powinna zaangażować się natomiast przede wszystkim w ułatwianie zakończenia sporu bez takiej eskalacji.
8Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	Warto rozważyć zorganizowanie szkoleń lub warsztatów z zakresu prawa autorskiego w internecie dla wszystkich zainteresowanych osób w szkole.
Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi	Zależnie od okoliczności, może być wskazana asysta sprawcy bądź ofiary przy kontakcie z tego typu podmiotami, np. w celu zablokowania dostępu do utworu umieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa. Ponadto, stosownie do przepisów prawa, tego typu usługodawcy mogą zostać zobowiązani do przekazania szczegółów dotyczących naruszenia dokonanego z użyciem ich usług (do czego jednak może być potrzebne postanowienie sądowe).

9. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą
Kategoria technicznych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego obejmuje obecnie szerokie spectrum problemów: (1) ataki przez wirusy, robaki i trojany, (2) ataki na zasoby sieciowe (hakerstwo, spyware, crimeware, exploit, ataki słownikowe i back door, skanowanie portów, phishing, pharming, sniffing, spoofing, ataki Denial of service (DoS, DDoS rootkit) i ataki socjotechniczne. Na styku z zagadnieniami technicznymi lokalizują się zagrożenia wynikające z nieprawidłowych i szkodliwych zachowań użytkowników np. używanie łatwych do odgadnięcia haseł, pozostawianie komputerów włączonych bez opieki, czy brak zabezpieczeń na wypadek braku energii elektrycznej.
Podstawa prawna uruchomienia procedury
Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Statut szkoły, regulamin szkoły.

Kodeks karny, Rozdział XXXIII Przesłępstwa przeciwko ochronie informacji: art. 267 § 1–4, art. 268 § 1–3, art. 268a § 1–2, art. 269 § 1–2, art. 269a, art. 269b § 1–2
 Kodeks cywilny: art. 415.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	W przypadku wystąpienia incydentów zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia go osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę cyfrową szkoły oraz dyrekcji. Kluczowe znaczenie ma zebranie i zabezpieczenie przez specjalistę dowodów w formie elektronicznej.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Szczegółowy opis procedur reagowania na wystąpienie w szkole różnorodnych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego powinien zostać zawarty w dokumencie „ polityka bezpieczeństwa cyfrowego ” danej szkoły. W części przypadków szkoła poradzi sobie we własnym zakresie, w niektórych konieczne będzie skorzystanie z zewnętrznego wsparcia wyspecjalizowanych firm.
3Identyfikacja sprawcy(-ów)	Identyfikację sprawców ataku należy pozostawić specjalistom – informatykom. W sytuacji, gdy incydent spowodował szkole straty materialne lub wiązał się z utratą danych należy powiadomić Policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły, o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców, zaś wobec nich podjąć działania wychowawcze. Jeżeli skutki ataku mają dotkliwy charakter, doprowadziły do zniszczenia mienia lub utraty istotnych danych (np. gromadzonych w e-dzienniku szkoły), należy taki przypadek zgłosić na Policję.
Aktywności wobec świadków	O incydencie należy powiadomić społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, rodziców) i zaprezentować podjęte sprawnie działania, tak przywracające działanie aplikacji i sieci komputerowej w szkole, jak i wychowawczo-edukacyjne wobec uczniów.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadku wystąpienia strat materialnych oraz utraty danych (szczególnie danych wrażliwych) należy zgłosić incydent na Policji, UODO
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	W przypadkach zaawansowanych awarii (np. wywołanych przez trojany) lub strat (np. utrata danych z e-dziennika) konieczne jest skorzystanie z zewnętrznego wsparcia eksperckiego, kontakt z serwisem twórcy oprogramowania lub zamówienie usługi w wyspecjalizowanej firmie.

§ 5

Postanowienia końcowe

1. Niniejsza procedura wchodzi w życie z dniem
2. Za zamieszczanie oraz informowanie o aktualnej treści procedury odpowiada

Ankieta monitorująca

Pytania ankietowe	Tak	Nie
Czy znasz standardy ochrony uczniów przed krzywdzeniem obowiązujące w naszej Szkole?		
Czy znasz treść dokumentu <i>Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem</i> ?		
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia uczniów?		
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia uczniów?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Polityce ochrony uczniów przed krzywdzeniem</i> przez innego pracownika?		
a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? <i>(odpowieź opisowa)</i>		
b. Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? <i>(odpowieź opisowa)</i>		
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem ? <i>(odpowieź opisowa)</i>		

SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH

1. Nazwa i adres siedziby jednostki oświatowej:

Akademickie Liceum Ogólnokształcące Politechniki Śląskiej, ul. ks. M. Strzody 10, 44-100 Gliwice

2. Imię i nazwisko, stanowisko osoby sporządzającej sprawozdanie:

.....

3. Wykaz czynności podjętych przez osobę sporządzającą sprawozdanie oraz imiona, nazwiska i stanowiska osób biorących udział w tych czynnościach:

.....

.....

.....

.....

.....

4. Data rozpoczęcia i zakończenia sprawdzenia:

.....

5. Określenie przedmiotu i zakresu sprawdzenia:

.....

6. Opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku sprawdzenia oraz inne informacje mające istotne znaczenie dla oceny zgodności podejmowanych czynności z regulacjami dotyczącym przestrzegania standardów ochrony małoletnich:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Stwierdzone przypadki naruszenia standardów ochrony małoletnich w zakresie objętym sprawdzeniem wraz z planowanymi lub podjętymi działaniami przywracającymi stan zgodny z prawem:

.....

.....

.....

.....

.....

8. Wyszczególnienie załączników stanowiących składową część sprawozdania:

.....

.....

.....

.....
(data, miejsce i podpis osoby sporządzającej sprawozdanie)

**Wykaz osób odpowiedzialnych za realizację standardów ochrony małoletnich
w Akademickim Liceum Ogólnokształcącym Politechniki Śląskiej**

L.p.	Stanowisko	Imię i nazwisko
Osoba odpowiedzialna za: • przyjmowanie zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów i podejrzeniem doznawania krzywdzenia; • udzielanie wsparcia uczniom; • tworzenie Planu pomocy; • wnioskowanie do dyrektora o powołanie Zespołu interwencyjnego; • zbieranie informacji o uczniu w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, danych świadczących o przemocy lub wykluczających ją, sprawcy krzywdzenia i jego relacji z uczniem, czasie trwania krzywdzenia. Dane te pozyskuje od innych pracowników Szkoły, ucznia i jego rodziców; • konsultowanie się w miarę potrzeb i możliwości z innymi podmiotami, m.in. z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, ośrodkami opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla uczniów i młodzieży, ośrodkami pomocy społecznej czy lokalnymi organizacjami pozarządowymi, • dokumentowanie czynności notatkami służbowymi i Kartą interwencji		
1.	Pedagog szkolny	Joanna Husakowska
2.	Psycholog	Yvona Woźniakova
<i>W sytuacji nieobecności osoby wskazanej w pkt 1 lub 2</i>		
3.	Dyrektor/Wicedyrektor	Maria Szepe
Osoba odpowiedzialna za interwencję prawną: • składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego; • zawiadamianie sądu opiekuńczego o wgląd w sytuację małoletniego; • dokumentowanie czynności notatkami służbowymi lub w inny sposób określony w wewnętrznych regulacjach; • zawiadamianie innych podmiotów zewnętrznych np. pomocy społecznej.		
4.	Wicedyrektor	Maria Szepe
<i>W sytuacji nieobecności osoby wskazanej w pkt 4</i>		
5.	Dyrektor	Małgorzata Boryśławska
Osoba odpowiedzialna za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”: • zgłaszanie sprawy odpowiednim służbom: pomocy społecznej, policji, sądowi rodzinnemu, prokuraturze, przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego (procedura „Niebieskie Karty”).		

• wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku: - powzięcia podejrzenia stosowania przemocy domowej lub - w wyniku zgłoszenia dokonanego przez osobę doznającą przemocy domowej lub - w wyniku zgłoszenia przez osobę będącą świadkiem tej przemocy, • informowanie dyrektora o podejmowanych działaniach oraz ustaleniach. W przypadku konieczności podjęcia szybkiej decyzji, konsultacji kontaktuje się bezpośrednio z dyrektorem, w innym przypadku przygotowuje notatki służbowe, które przekazuje za pomocą dziennika elektronicznego/e-maila; • dokumentowanie swojej pracy poprzez tworzenie notatek służbowych; • zapraszanie rodziców na spotkania, na których informuje o decyzji o uruchomieniu Procedury „Niebieskiej Karty”, na którym przekazuje informację, dlaczego stosowane jest takie rozwiązanie i jakie są kolejne działania; • monitorowanie sytuacji ucznia,		
6.	Pedagog szkolny	Joanna Husakowska
7.	Psycholog	Yvona Woźniakova
<i>W sytuacji nieobecności osoby wskazanej w pkt 6 i 7</i>		
8.	Wicedyrektor	Maria Szepe
Osoba odpowiedzialna za przygotowanie pracowników do stosowania standardów ochrony małoletnich: • ustalenie planu szkoleniowo-edukacyjnego; • ustalenie form prowadzenia szkoleń i form przygotowywanych dokumentów edukacyjnych; • szkolenie pracowników ze stosowania standardów ochrony małoletnich; • opracowywanie i przekazywanie materiałów edukacyjnych pracownikom; • odbierania od pracowników oświadczenia o zapoznaniu się z zasadami ochrony małoletnich i zobowiązaniu do ich stosowania; • dokumentowanie czynności notatkami służbowymi		
9.	Wicedyrektor	Maria Szepe
Osoba odpowiedzialna za monitoring standardów ochrony małoletnich: • monitorowanie realizacji i przestrzegania standardów ochrony małoletnich; • reagowanie na sygnały naruszenia standardów; • prowadzenie Rejestru zgłoszeń, na podstawie Kart interwencji, • proponowanie zmian w standardach; • współpracę przy obsłudze zgłoszeń z osobami wyznaczonymi; • przeprowadzenie wśród pracowników, rodziców, małoletnich raz na 2 lata ankiety monitorującej poziom realizacji standardów; • opracowanie wypełnionych ankiet i sporządzenie sprawozdania z monitoringu, które następnie przekazuje Dyrektorowi		
10.	Wicedyrektor	Maria Szepe

do Zarządzenia Dyrektora

Nr 5/Z/2023/2024 z dnia 18.06.2024

Wykaz dokumentów związanych z stosowaniem standardów ochrony małoletnich w SZKOLE

L.p.	Dokument
1.	Polityka ochrony małoletnich
2.	Zasady bezpiecznych relacji na linii pracownik – uczeń
3.	Zasady bezpiecznych relacji na linii uczeń – uczeń
4.	Kodeksu etyki pracowników uzupełniony o kwestie relacji z uczniami
5.	Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez pracownika SZKOŁY lub inną osobę dorosłą
6.	Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez rodzica
7.	Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez rówieśników
8.	Procedura składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia
9.	Procedura zawiadamiania sądu rodzinnego o wgląd w sytuację ucznia
10.	Zarządzenie dyrektora w sprawie wskazania: - osoby/osób odpowiedzialnej za składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia - osoby/osób odpowiedzialnej za składanie zawiadomienia do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację ucznia - osoby/osób odpowiedzialnych za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty".
11.	Zarządzenie dyrektora w sprawie: - zasad przeglądu i aktualizacji standardów, - wskazania osoby odpowiedzialnej za te czynności.
12.	Zarządzenie dyrektora w sprawie: wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów ochrony małoletnich, zakresu kompetencji tej osoby, zasad przygotowania tego personelu do stosowania standardów oraz sposób dokumentowania tej czynności
13.	Zarządzenie dyrektora w sprawie wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za koordynowanie stosowania standardów ochrony małoletnich i za kwestie związane z przeszkoleniem pracowników
14.	Zarządzenie dyrektora w sprawie upowszechniania standardów ochrony małoletnich
15.	Zarządzenie dyrektora w sprawie wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń i udzielaniu małoletniemu wsparcia
16.	Zarządzenie dyrektora w sprawie określenia sposobu dokumentowania i zasad przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów w ramach standardów ochrony małoletnich

OŚWIADCZENIE

....., dnia

(imię i nazwisko pracownika,
osoby dopuszczonej do czynności z uczniami)

.....
(stanowisko)

1. Oświadczam, że:

- 1) zapoznano mnie ze „*STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH*”;
- 2) zapoznano mnie z „*Wykazem osób odpowiedzialnych za różne aspekty realizowania standardów ochrony małoletnich*”,
- 3) zapoznano mnie z „*Wykazem dokumentów związanych z wprowadzeniem standardów ochrony małoletnich*”

obowiązującymi w Akademickim Liceum Ogólnokształcącym Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

2. Zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)